

Justisdepartementet
Sivilavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Deres ref:

Vår ref: #58488v2/gck-gck

Saksbehandler: Gunn Cecilie Ringdal
gcr@jus.no T +47 22 03 51 22

21.12.2007

Salærkrav - ulike spørsmål

Advokatforeningen har mottatt svært mange henvendelser fra våre medlemmer angående ulike salærspørsmål med hensyn til tolkning av regelverket og praktiseringen av dette.

Det er tydelig at dette er et tema som opptar mange advokater hver dag, i deres advokatpraksis. Advokatforeningens rettshjelp- og salærutvalg har behandlet henvendelsene under ett og ønsker med dette å rette en henvendelse til Justisdepartementet vedrørende noen av spørsmålene.

1 Saksbehandlingstiden hos fylkesmannen for honorering av arbeidsoppgaver

Saksbehandlingstiden for honorering av arbeidsoppgaver er i dag svært lang ved flere fylkesmannsembeter.

Som eksempel nevnes at et medlem ved henvendelse til fylkesmannsembetet i Oslo og Akershus 22. oktober d.å. fikk opplyst at en arbeidsoppgave datert 31. august d.å. fortsatt ikke var behandlet. Det ble samtidig opplyst at behandlingstiden for honorering av arbeidsoppgaver regelmessig er ca 3 måneder.

Eksempelet over er ikke særegent for Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Våre medlemmer hevder at en slik praksis med saksbehandlingstid i 3 til 4 måneder er innarbeidet hos en rekke fylkesmannsembeter i hele landet.

Det er en klar ulempe for advokaten at innvilgelse av salær skjer lenge etter at arbeidet er utført, mens advokatens øvrige kontorutgifter løper. Etter regnskapsloven skal faktura for arbeid sendes straks det er utført. Normalt forfaller fakturaen med 14 dagers varsel. Dersom advokaten velger å gi arbeidsoppgaven fakturanummer utløses merverdiavgift på honoraret. I disse tilfelle må advokatene i tillegg forskuttere merverdiavgift innenfor merverdiavgiftsterminene, før honoraret er mottatt. Det er vanskelig å finne en god begrunnelse for at det offentlige honorering skal skje etter

andre prinsipper enn de loven gir anvisning på.

Vi viser for øvrig til vårt brev av 23.10.2003 til Justisdepartementet om de samme forhold. Departementet ga i svarbrev av 10.2.2004 uttrykk for at "departementet ser alvorlig på denne misnøyen og vil nå foreta en nærmere kartlegging av fylkesmannens saksbehandlingstid for å finne ut om dette er et generelt problem og om hva som kan gjøres for å få behandlingstiden ned". Vi har siden vi mottok dette brevet ikke fått noen tilbakemelding om en slik undersøkelse ble foretatt eller om tiltak ble iverksatt.

Advokatforeningen ber på denne bakgrunn om at det nå blir iverksatt tiltak for å korte ned saksbehandlingstiden i honoreringssaker.

2 Om utsatt hovedforhandling og salær

Høyesterett har i kjennelse HR-2006-01838-U lagt til grunn at advokater, i saker som er omfattet av stykkprisforskriften, ikke kan kreve forskuddsbetaling for forberedende arbeid til hovedforhandling som blir utsatt. Vi mener at kjæremålsutvalgets forståelse av bestemmelsene vil få uheldige konsekvenser.

Saker som er omfattet av stykkprisforskriften, hvor hovedforhandling blir vesentlig utsatt, vil med kjæremålsutvalgets kjennelse innebære et økonomisk usikkerhetsmoment for den enkelte advokat. Særlig gjelder det for dem som driver enkeltmannsforetak. Erfaringer fra våre medlemmer er at utsettelsene ofte strekker seg over lengre perioder, gjerne flere måneder. Det er ved enkelte tingretter lange berammelsestider, og de utsatte sakene synes å komme i samme "kø" som nye saker. Det er urimelig at advokaten skal bære risikoen for forhold som skyldes domstolens manglende kapasitet, ved at arbeid ikke blir honorert før etter lang tid.

Lange utsettelse medfører dessuten mye arbeid i tiden fra utsettelse til ny beramning. Advokatene må oppdatere seg på det materialet som foreligger i saken og eventuelt sette seg inn i ny informasjon av betydning for sakens opplysning. Vi mener advokatene bør honoreres for dette nødvendige arbeidet med å ivareta sin klients rettssikkerhet.

Sett i lys av kjæremålsutvalgets kjennelse mener vi det er nødvendig med en forskriftsendring, slik at det klart fremkommer at advokater kan få betaling før hovedforhandling er avsluttet, ved vesentlige utsettelse av rettsmøter. I forbindelse med en slik forskriftsendring bør det legges til rette for at advokatene honoreres for arbeidet med å oppdatere seg i saken før ny beramning av hovedforhandling.

3 Straffesaker og salær: Differensiering av silingssakene og de såkalte 6-årssakene

Når det gjelder støtteskriv til anker over avgjørelser i straffesaker i første instans er Advokatforeningen av den oppfatning at salærberegningen må differensieres. Differensieringen må sees i forhold til at det i saker med strafferamme over 6 år er en automatisk ankeadgang, mens det for saker med en lavere strafferamme må foretas

en nærmere vurdering.

Støtteskriv i 6-årssakene er derfor ikke nødvendig. Her er det tilstrekkelig med et oversendelsesskriv. I disse sakene er 0,5 timer en dekkende stykkpris.

Anker i de såkalte silingssakene bør imidlertid begrunnes i et støtteskriv. Det tilsier en helt annen stykkpris. Advokatforeningen er av den oppfatning at selv i de enkleste sakene vil et støtteskriv i silingssaker innebære et nødvendig arbeid på 1,5 til 2 timer. Utover de aller enkleste sakene vil utarbeidelsen av et støtteskriv regelmessig innebære flere timers arbeid. På bakgrunn av at stykkprisordningen skal gjenspeile et gjennomsnitt for alle saker hvor advokaten blir honorert av det offentlige, mener Advokatforeningen at en stykkpris på 3 timer vil være forsvarlig.

4 Muligheten til å få dekket utgifter i forbindelse med behandling av klager i utlendingssaker

Advokatforeningen arbeider for en reell tilgang for alle til å få prøvet sine rettigheter for domstoler og andre tvisteløsningsorganer, på områder som er av stor betydning for befolkningen.

Advokatforeningen har fått flere henvendelser fra medlemmene knyttet til muligheten til å få dekket saksutgifter i forbindelse med behandling av klager i utlendingssaker. Muligheten til å få dekket saksutgifter i forbindelse med en klage til Utlendingsnemnda (UNE), er av stor betydning for en reell mulighet for å få prøvet utlendingens rettigheter.

Vår henvendelse gjelder i denne forbindelse to ulike forhold:

- Det er ingen mulighet for å påklage vedtak fra UNE gjennom forvaltningslovforskriften § 34, 3. ledd.
- Forholdet mellom forvaltningsloven § 36 og rettshjelpsloven § 3 om rett til dekning av saksomkostninger.

4.1 Ingen mulighet for å påklage saksomkostningsvedtak fra UNE

Vi har fått flere henvendelser fra medlemmene som gjelder urimelige virkninger av at det ikke er adgang til å påklage vedtak fra Utlendingsnemnda (UNE) om dekning av saksomkostninger.

Vi vil søke å belyse denne problemstillingen ved å ta utgangspunkt i en konkret sak. Saken gjaldt klage på Utlendingsdirektoratets (UDI) vedtak. Fra advokatens side ble det påstått feil i forbindelse med utredning av sakens faktiske forhold. Det ble også vist til rot fra UNEs side i forbindelse med håndtering av viktige dokumenter. Den private part i saken fikk ikke arbeidstillatelse ved vedtak i UDI, til tross for at vedkommende kunne dokumentere at de faktiske forhold forelå og at de tilfredsstilte kravene i utlendingsforskriften § 25.

Saken ble klaget inn til UNE, og forvaltningsvedtaket ble endret i søkers favør. Utgiftene i forbindelse med klagebehandlingen ble søkt dekket etter forvaltningsloven § 36. UNE avslo kravet og anførte at saksomkostnader ikke kunne

dekkes, da avgjørelsen om å ta klagen til følge var "forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll". Forvaltningsloven § 36, 1. ledd lyder:

"Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det."

Ot.prp. nr. 3 (1976-1977) har følgende merknad til denne bestemmelsen:

"Hovedbegrunnelsen for bestemmelsen er at det kan være rimelig at det offentlige dekker de utgifter som en person pådrar seg for å få endret uriktige forvaltningsvedtak. Sakens utfall tillegges avgjørende vekt, og man er for så vidt kommet over i vurderinger som grenser opp til spørsmålet om det offentliges erstatningsansvar for uriktige forvaltningsavgjørelser."

På bakgrunn av de foreliggende rettskildefaktorer, herunder ordlyd og merknad til bestemmelsen, synes UNEs tolkning av bestemmelsen å ligge utenfor det man etter en alminnelig rettslig tolkning vil legge i "utenfor partens og forvaltningens kontroll".

Saksforholdet og avslaget på dekningen av vesentlige kostnader som var nødvendige for å endre vedtaket, gjør at vi vil sette spørsmålstegn ved forvaltningslovforskriften § 34, 3. ledd, litra b. Bestemmelsen lyder:

"Følgende vedtak om saksomkostnader kan ikke påklages:

b) vedtak som treffes av Utlendingsnemnda."

Uten mulighet til å kunne påklage et vedtak om saksomkostninger fra UNE sin side, vil klager måtte bære sine egne saksomkostninger. Dette blir spesielt kritikkverdig i tilfellet som nevnt over. I realiteten vil dette ramme parter uten økonomisk evne til selv å bære egne omkostninger.

Advokatforeningen ber derfor om at det foretas en regelendring slik at UNEs vedtak om saksomkostninger kan påklages.

4.2 Forholdet mellom forvaltningsloven § 36 og rettshjelploven § 3

Problemstillingen er om man ved klagebehandling i UNE kan legge til grunn at klagebehandlingen består av ulike komponenter, der hver komponent er gjenstand for selvstendig honorering.

Advokatforeningen mener at det skal *skilles* mellom dekning av utgifter til søknad, klage og personlig fremmøte i Utlendingsnemnda. I rundskriv G-13/05 til stykkprisforskriften, s.7, står det:

"Arbeid for Utlendingsnemnda omfatter forberedende arbeid forut for møtet, møtet i nemnda, samt eventuelt etterarbeid, men ikke utformingen av selve klagen som det er en egen stykkpris for."

Vi er gjort kjent med at UNE legger til grunn at utlendingen ikke får sine utgifter i forbindelse med selve nemndbehandlingen dekket av det offentlige etter forvaltningsloven § 36 i saker der det er innvilget fritt rettsråd for utferdigelsen av selve klagen, jf. rettshjelploven § 11, 1. ledd, nr. 1. Utlendingsnemnda bygger dette på rettshjelploven § 3, 2. ledd. Bestemmelsen lyder:

”For arbeid som betales av det offentlige skal den som yter fri rettshjelp kreve inn egenandel fra klienten etter § 9. Det kan ikke kreves eller mottas ytterligere vederlag av klienten.”

Advokatforeningen legger til grunn at utlendingen står fritt til å velge å benytte rettshjelplovens ordning med fritt rettsråd eller kreve dekket sine saksomkostninger etter forvaltningsloven § 36 så langt vilkårene etter den bestemmelsen er oppfylt.

Advokatforeningen mener at avslaget på dekning av saksomkostnader for nemndbehandlingen bygger på en misforståelse av bestemmelsen i rettshjelploven § 3, 2. ledd. Fritt rettsråd i forbindelse med utferdigelse av klage, er ikke til hinder for at utlendingen skal få sine utgifter i forbindelse med nemndbehandling dekket av det offentlige gjennom forvaltningsloven § 36. UNE synes å legge til grunn at der saksomkostninger i forbindelse med nemndsbehandlingen dekkes av fvl. § 36 vil advokaten ha fått betalt for samme jobb to ganger. Etter vår mening er honorar i forbindelse med klageutferdigelsen og nemndbehandlingen, honorar for to ulike komponenter hvor klienten selv kan velge hvilket regelsett som skal benyttes.

Advokatforeningen mener at regelverket bør forenkles slik at situasjonen blir mer forutsigbar for utlendingen og dennes advokat.

Vennlig hilsen

Merete Smith
generalsekretær